

очевидними. Поняття договору знаходиться за межами понять зобов'язання, зобов'язальних відносин, цивільних правовідносин. Ця констатація є важливою для цілей надання визначеності зазначеним поняттям.

Список використаної літератури:

1. Шершеневич Г.Ф. Учебник русского гражданского права. М.: Спарк, 1995. 556 с.
2. Савиньи ф. Ф.К. Обязательственное право. М., 1876. 581 с.
3. Победоносцев К.П. Курс гражданского права. Ч. 3. Договоры и обязательства. М.: Статут, 2003. 622 с.
4. Иоффе О.С. Обязательственное право. М.: Юридическая литература, 1975. 880 с.
5. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Общие положения. М.: Статут, 1997. 682 с.
6. Біленко М. Загальні положення про договір як цивілістичну конструкцію. *Юридична Україна*. 2014. № 8. С. 35-40.
7. Беяневич О.А. Господарське договірне право України: теоретичні аспекти. К.: Юрінком Інтер, 2006. 592 с.
8. Гриняк А.Б. Договірні зобов'язання з виконання робіт у цивільному праві України: дис. ...докт. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2012. 494 с.

Ключові слова: зобов'язання, договір, зобов'язальні правовідносини.

Ключевые слова: обязательство, договор, обязательственные отношения.

Key words: obligation, agreement, relations of obligations.

ДІДЕНКО ЛАРИСА ВАСИЛІВНА

*Міжнародний гуманітарний університет,
доцент кафедри цивільного та господарського права і процесу,
доктор юридичних наук, доцент*

МЕХАНІЗМ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Дослідження різноманітних теоретичних аспектів цивільних процесуальних правовідносин завжди було в центрі уваги вчених-процесуалістів. Протягом багатьох років науковцями здійснюються як комплексні дослідження теорії цивільних процесуальних правовідносин, так і вивчаються окремі питання сутності та характеристики елементів їх структури (суб'єктний склад, зміст, об'єкт). Проте аналіз цивільних процесуальних правовідносин як елементів цивільного процесуального регулювання здійснювали на сьогодні не так багато вчених [1, с. 25].

Тож подальший розвиток цивільних процесуальних правовідносин потребує не лише загальнотеоретичного встановлення його

сутності, а й визначення ролі в механізмі цивільного процесуального регулювання. Таке дослідження дозволить відобразити в тому числі й стан та проблеми розробки сучасної теорії цивільних процесуальних правовідносин, оскільки будучи основним способом реалізації прав і обов'язків учасників цивільного судочинства, цивільні процесуальні правовідносини водночас являють собою і елемент значно складнішого утворення – механізму цивільного процесуального регулювання. Тож саме дослідженню місця та функцій цивільних процесуальних правовідносин у механізмі цивільного процесуального регулювання і їх взаємодії з іншими складовими елементами варто присвятити значно ретельнішу увагу.

Основною метою механізму правового регулювання є надання відносинам суб'єктів нормативності та задоволення інтересів таких осіб. У загальному розумінні, до елементів механізму правового регулювання віднесено юридичні засоби, способи та форми. Тож, підведемо підсумок, що в основі правової природи механізму цивільного процесуального регулювання перебуває чітко визначена сукупність елементів, об'єднаних взаємодією та спільною метою [6, с. 16].

С.В. Кімчинська визначає механізм правового регулювання цивільних процесуальних правовідносин як системну сукупність складних, взаємозумовлених процесуально-правових засобів, за допомогою яких держава забезпечує ефективний вплив цивільного процесуального права на ті правовідносини, що виникають, змінюються і припиняються в цивільному судочинстві [2, с. 79].

Розуміння механізму правового регулювання цивільних процесуальних правовідносин можна виразити в наступних положеннях: 1) механізм являє собою сукупність складних, взаємозумовлених процесуально-правових засобів; 2) зазначені елементи характеризуються системною та взаємозумовленою ознаками, тобто є взаємопов'язаними, утворюють єдине ціле, об'єднані між собою спільною метою; 3) елементи механізму правового регулювання цивільних процесуальних правовідносин є державним інструментом, за допомогою якого забезпечується ефективний вплив цивільного процесуального права на цивільно-процесуальні відносини.

А.Л. Паскар, досліджуючи механізм цивільного процесуального регулювання, роз'яснює, що він являє собою елемент механізму загального державного правового регулювання, який починає діяти в разі виникнення перешкод на шляху правового регулювання. При цьому, з однієї сторони, він є елементом загального механізму правового регулювання, а з іншої – він представляє собою відносно самостійну систему з власними змістом, структурою і функціями. За таких методологічних підходів, механізм цивільного процесуального регулювання можна розглядати як складну систему, у характеристиці якої теоретичну основу становлять сформульовані в загальній теорії права висновки щодо поняття правового регулювання, тож для визначення поняття «механізм цивільного процесуального регулювання» слід виходити з розуміння поняття «механізм правового регулювання» [3, с. 39]. Отже, враховуючи, що загалом поняття механізму цивільного

процесуального регулювання фактично не встановлювалось у правовій доктрині, сформулюємо відповідну дефініцію на основі попередніх загальнотеоретичних досліджень, проте з урахуванням галузевих особливостей [4, с. 101].

Механізмом цивільного процесуального регулювання є система складних, взаємопов'язаних та об'єднаних спільною метою процесуально-правових засобів, способів і форм, які діють налагоджено та в постійному зв'язку й функціонування яких пов'язується з правовим впливом держави на цивільно-правові відносини з метою задоволення суспільних і приватних інтересів учасників, та їх упорядкуванням [5, с. 307].

Виділимо ознаки механізму цивільного процесуального регулювання:

- 1) механізм цивільного процесуального регулювання має системний та взаємозумовлений характер;
- 2) механізм цивільного процесуального регулювання є цілеспрямованим та результативним;
- 3) поєднання єдності і диференціації в механізмі цивільного процесуального регулювання;
- 4) дія механізму цивільного процесуального регулювання поширюється виключно на відносини, які становлять предмет правового регулювання;
- 5) визначальна роль суду в механізмі цивільного процесуального регулювання.

Досліджуючи механізм правового регулювання, теоретики права вказують на те, що він має свою структуру.

Механізм цивільного процесуального регулювання складається з елементів, які в процесі правового регулювання взаємодіють між собою, забезпечуючи нормальне функціонування всього механізму цивільного процесуального права. Вказані елементи взаємопов'язані між собою, передбачають один одного і діють узгоджено.

Список використаної літератури:

1. Захарова О. С. Суб'єктний склад цивільних процесуальних правовідносин. Вісник Академії адвокатури України. 2009. Число 3. С. 21-26.
2. Кімчинська С. В. Суб'єктний склад механізму цивільного процесуального регулювання. Науковий вісник Чернівецького національного університету. 2013. Вип. 714. С. 78–82.
3. Паскар А. Л. Роль механізму цивільного процесуального регулювання у забезпеченні ефективності цивільного судочинства. *Приватне та публічне право*. 2017. № 2. С. 37-40.
4. Пленюк М. Д. Роль юридичних фактів у цивільно-правових зобов'язаннях. *Приватне право і підприємництво*. 2016. Вип. 16. С. 99-103.
5. Фурса С. Я., Щербак С. В., Євтушенко О. І. *Цивільний процес України: проблеми і перспективи* : наук.-практ. посіб. – К. : Вид. Фурса С. Я. : КНТ, 2006. 448 с.

6. Харитонов Є. О., Нагорняк В.А. Деякі проблемні питання визначення поняття та видів юридичних фактів у цивільному праві. Актуальні проблеми держави і права. 2007. Вип. 33. С. 7-18.

Ключові слова: механізм, елементи, регулювання, структура, методологічні підходи, цивільні процесуальні правовідносини, механізм правового регулювання, процесуально-правові засоби, учасники цивільного судочинства.

Ключевые слова: механизм, элементы, регулирование, структура, методологические подходы, гражданские процессуальные правоотношения, механизм правового регулирования, процессуально-правовые средства, участники гражданского судопроизводства.

Key words: mechanism, elements, regulation, structure, methodological approaches, civil procedural relations, mechanism of legal regulation, procedural remedies, participants in civil proceedings.

ФАСІЙ БОГДАН ВОЛОДИМИРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
директор Миколаївського інституту права,
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук*

ДО ПИТАННЯ ПРО РОЗСУД ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Значна кількість людей заражається і навіть помирає від поширення нового коронавірусу (COVID-19) щодня. Щоб мінімізувати розповсюдження хвороби, всіх закликають залишитися вдома.

Крім того, пандемія (COVID-19) змушує держави вживати невідкладні заходи. Так, 11 травня 2020 року Всесвітня організація здоров'я підтвердила, що епідемія вірусу COVID-19 досягнула рівня пандемії та заклікала сприяти попередженню розповсюдження вірусу.

В Україні вплив режиму карантину став відчуватися 17 березня 2020 року, адже з цієї дати активно почали запроваджувати заходи карантину, що значно вплинули на цивільні відносини та виконання зобов'язань за договорами.

Так, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 211 від 11.03.2020 року «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» встановлено на території України карантин та заборонено здійснювати деякі види діяльності, відвідувати заклади освіти, провести масові заходи (за винятком заходів, необхідних для забезпечення роботи органів державної влади та органів місцевого самоврядування) [1]. В подальшому українською владою були прийняті рішення з іншими обмеженнями. Вищевказані акти в Україні ввели такий особливий режим як карантин та надзвичайна ситуація.

Відповідно до ч. 2 ст. 14 Закону України «Про торгово-промислові палати в Україні» карантин визнається форс-мажором. Та в цей же час,